CORE
Metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
Provided by UGD Academic Repository

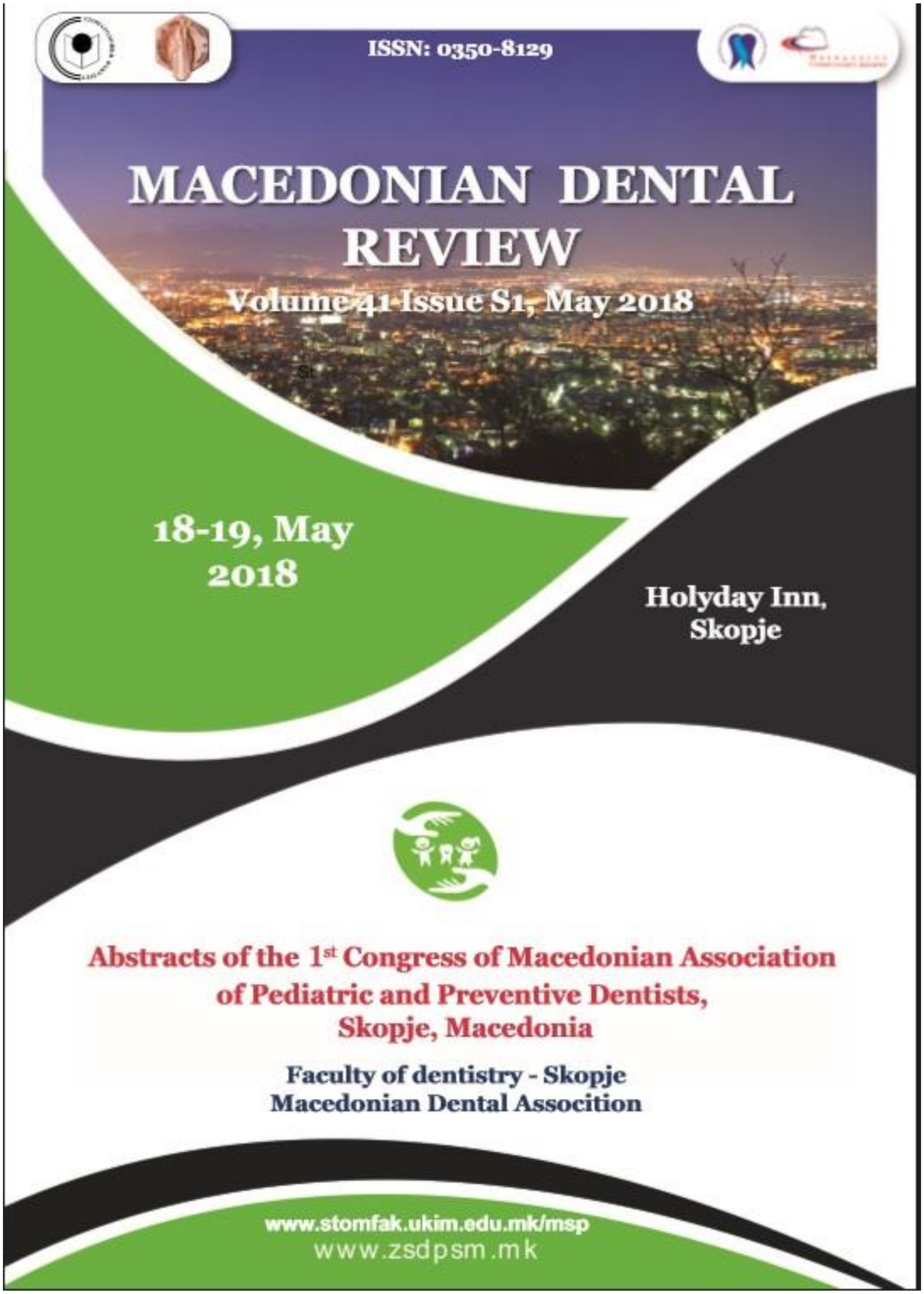

ISSN: 0350-8129

МАКЕДОНСКИ СТОМАТОЛОШКИ ПРЕГЛЕД

Волумен 41, Суплемент 1, мај 2018

18-19, мај, 2018

Holyday Inn, Скопје

Апстракти од 1-виот конгрес на Здружението на специјалисти по детска и превентивна стоматологија на Македонија, Скопје, Македонија

Стоматолошки факултет - Скопје
Македонско стоматолошко друштво

www.stomfak.ukim.edu.mk/msp
www.zsdpsm.mk

КНИГА НА АПСТРАКТИ

BOOK OF ABSTRACTS

Апстракти од 1-виот конгрес на Здружение на специјалисти
по детска и превентивна стоматологија на Македонија,
Скопје, Македонија, 18-19, мај 2018

Abstractc of 1st Congress of Macedonian Association of Pediatric
and Preventive Dentists,
Skopje, Macedonia, 2018, May 18-19

18-19, мај, 2018
Скопје, Македонија

18-19, May, 2018
Skopje, Macedonia

Стоматолошки факултет - Скопје
Македонско стоматолошко друштво

Faculty of dentistry - Skopje
Macedonian Dental Assocition

Одговорен уредник

Проф. д-р **Ќиро Ивановски**
Декан на Стоматолошки факултет – Скопје при Универзитет „Св. Кирил и Методиј" Скопје

Заменик одговорен уредник

Проф. д-р **Елизабета Ѓоргиевска,**

Секретар на списанието

М-р спец. **Влатко Коколански**

Уредувачки одбор

Ќиро Ивановски, Скопје, Македонија
Мира Јанкуловска, Скопје, Македонија
Соња Апостолска, Скопје, Македонија
Силвана Георгиева, Скопје, Македонија
Александар Грчев, Скопје, Македонија
Лидија Кануркова, Скопје, Македонија
Маја Пандилова, Скопје, Македонија
Иван Алајбег, Загреб, Хрватска
Иван Анастасов, Софија, Бугарија
Никола Ангелов, Хјустон, САД
Весна Стевковска, Скопје, Македонија
Борис Величковски, Скопје, Македонија
Гурхан Цаглајан, Хачетене, Турција
Василка Рецпова, Скопје, Македонија
Домагој Главина, Загреб, Хрватска
Петер Јевникар, Љубљана, Словенија
Христо Кисов, Пловдив, Бугарија
Дарко Мацан, Загреб, Хрватска
Љубо Марион, Љубљана, Словенија
Џон Николсон, Лондон, В. Британија
Дарије Планчак, Загреб, Хрватска
Кристина Попова, Софија, Бугарија
Саша Станковиќ, Ниш, Србија
Драгослав Стаменковиќ, Белград, Србија
Зринка Тарле, Загреб, Хрватска
Љиљана Тихачек, Белград, Србија
Георги Томов, Пловдив, Бугарија
Радомир Угринов, Софија, Бугарија
Ана Ангелова Волпони, Лондон, В. Британија
Васка Вандевска, Осло, Норвешка
Радосвета Василева, Софија, Бугарија
Мирослав Вукадиновиќ, Белград, Србија

Editor in Chief

Prof. **Kjiro Ivanovski,** PhD
Dean of the Faculty of dentistry Skopje, Ss. Cyril and Metodius University in Skopje

Managing Editor

Prof. **Elizabeta Gjorgievska,** PhD

Secretary of the journal

Vlatko Kokolanski, LL.M, MPH, RA

Editorial Board

Kjiro Ivanovski, Skopje, Macedonia
Mira Jankulovska, Skopje, Macedonia
Sonja Apostolska, Skopje, Macedonia
Silvana Georgieva, Skopje, Macedonia
Aleksandar Grchev, Skopje, Macedonia
Lidija Kanurkova, Skopje, Macedonia
Maja Pandilova, Skopje, Macedonia
Ivan Alajbeg, Zagreb, Croatia
Ivan Anastasov, Sophia, Bulgaria
Nikola Angelov, Houston, USA
Vesna Stevkovska, Skopje, Macedonia
Boris Velichkovski, Skopje, Macedonia
Gurhan Caglajan, Hacettepe, Turkey
Andon Filchev, Sophia, Bulgaria
Domagoj Glavina, Zagreb, Croatia
Peter Jevnikar, Ljubljana, Slovenia
Hristo Kisov, Plovdiv, Bulgaria
Darko Macan, Zagreb, Croatia
Ljubo Marion, Ljubljana, Slovenia
John Nicholson, London, UK
Darije Planchak, Zagreb, Croatia
Kristina Popova, Sophia, Bulgaria
Sasha Stankovikj, Nish, Serbija
Dragoslav Stamenkovikj, Belgrade, Serbia
Zrinka Tarle, Zagreb, Croatia
Ljiljana Tihachek, Belgrade, Serbia
Georgi Tomov, Plovdiv, Bulgaria
Radomir Ugrinov, Sophia, Bulgaria
Ana Angelova-Volponi, London, UK
Vaska Vandevska, Oslo, Norway
Radosveta Vasileva, Sophia, Bulgaria
Miroslav Vukadinovikj, Belgrade, Serbia

Советодавен одбор

Марија Стевановиќ, Скопје, Македонија
Ана Сотировска-Ивковска, Скопје, Македонија
Анета Атанасовска-Стојановска, Скопје, Македонија
Јагода Бајевска, Скопје, Македонија
Алберто Бенедети, Скопје, Македонија
Јадранка Бундевска, Скопје, Македонија
Оливер Димитровски, Скопје, Македонија
Силвана Георгиева, Скопје, Македонија
Златко Георгиев, Скопје, Македонија
Никола Гиговски, Скопје, Македонија
Билјана Капушевска, Скопје, Македонија
Даница Поповиќ-Моневска, Скопје, Македонија
Илијана Муратовска, Скопје, Македонија
Славе Наумовски, Скопје, Македонија
Јулијана Николовска, Скопје, Македонија
Марија Пеева, Скопје, Македонија
Снежана Пешевска, Скопје, Македонија
Лидија Поповска, Скопје, Македонија
Владимир Поповски, Скопје, Македонија
Мирјана Спасовска, Скопје, Македонија
Габриела Ќурчиева Чучкова, Скопје, Македонија
Цветанка Бајрактарова Мишевска, Скопје, Македонија
Наташа Тошевска Спасовска, Скопје, Македонија
Билјана Џипунова, Скопје, Македонија
Евдокија Јанкуловска, Скопје, Македонија
Љубен Гугувчевски, Скопје, Македонија
Сашо Еленчевски, Скопје, Македонија

Advisory board

Marija Stevanovikj, Skopje, Macedonia
Ana Sotirovska-Ivkovska, Skopje, Macedonia
Aneta Atanasovska-Stojanovska, Skopje, Macedonia
Jagoda Bajevska, Skopje, Macedonia
Alberto Benedeti, Skopje, Macedonia
Jadranka Bundevska, Skopje, Macedonia
Oliver Dimitrovski, Skopje, Macedonia
Silvana Georgieva, Skopje, Macedonia
Zlatko Georgiev, Skopje, Macedonia
Nikola Gigovski, Skopje, Macedonia
Biljana Kapushevska, Skopje, Macedonia
Danica Popovikj-Monevska, Skopje, Macedonia
Ilijana Muratovska, Skopje, Macedonia
Slave Naumovski, Skopje, Macedonia
Julijana Nikolovska, Skopje, Macedonia
Marija Peeva, Skopje, Macedonia
Snezhana Peshevska, Skopje, Macedonia
Lidija Popovska, Skopje, Macedonia
Vladimir Popovski, Skopje, Macedonia
Mirjana Spasovska, Skopje, Macedonia
Gabriela Kjurchieva Chuchkova, Skopje, Macedonia
Cvetanka Bajraktarova Mishevska, Skopje, Macedonia
Natasha Toshevska Spasovska, Skopje, Macedonia
Biljana Dzhipunova, Skopje, Macedonia
Evdokija Jankulovska, Skopje, Macedonia
Ljuben Guguvchevski, Skopje, Macedonia
Sasho Elenchevski, Skopje, Macedonia

Организационен одбор

Претседател

Науч. сор. д-р **Александар Димков**

Членови

Прим. д-р **Маја Јовановска**
Др. спец. **Александар Кулишевски**
М-р д-р спец. **Христо Петановски**
Др. спец. **Драгица Глигорова**
Др. спец. **Ристо Стефанов**
М-р д-р спец. **Александар Филдишевски**
Др. спец. **Шевање Аљиљи**
Др. спец. **Јасна Симоновска**
Др. спец. **Билјана Гетова**
Др. спец. **Севдалина Јаневска**
Др. спец. **Горица Неделковска**

Научен одбор

Претседател

Проф. д-р **Елизабета Ѓоргиевска**

Членови

Проф. д-р **Марија Стевановиќ**
Проф. д-р **Мира Јанкуловска**
Проф. д-р **Ана Сотировска-Ивковска**
Проф. д-р **Златко Ѓеоргиев**
Проф. д-р **Оливера Саракинова**
Науч.сор. д-р **Мери Павлевска**
Науч.сор. д-р **Олга Кокочева-Ивановска**
Науч.сор. д-р **Весна Амбаркова**
Науч.сор. д-р **Ефка Жабокова-Билбилова**

Organizational board

President

Research Fellow d-r **Aleksandar Dimkov**

Members

Prim. dr. **Maja Jovanovska**
Dr. spec. **Aleksandar Kulishevski**
Mr.dr.spec. **Hristo Petanovski**
Dr. spec. **Dragica Gligova**
Dr. spec. **Risto Stefanov**
Mr.dr.spec. **Aleksandar Fildishvevski**
Dr. spec. **Shevale Alili**
Dr. spec. **Jasna Simonovska**
Dr. spec. **Biljana Getova**
Dr. spec. **Sevdalina Janevska**
Dr. spec. **Gorica Nedelkovska**

Scientific board

President

Prof. dr. Elizabeta Gjorgievska

Members

Prof. dr. **Marija Stevanovic**
Prof. dr. **Mira Jankulovska**
Prof. dr. **Ana Sotirovska-Ivkovska**
Prof. dr. **Zlatko Gjeogriev**
Prof. dr. **Olivera Sarakinova**
Research fellow dr. **Meri Pavlevski**
Research fellow dr. **Olga Kokocheva-Ivanovska**
Research fellow dr. **Vesna Ambarkova**
Research fellow dr. **Efka Zabokova-Bilbilova**

Почесен одбор

Г. **Зоран Заев**
премиер на Република Македонија

Доц. д-р **Венко Филипче**
министер за здравство на Република Македонија

Г. **Ден Дончев**
директор на Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија

Проф. д-р **Владимир Поповски**
претседател на Стоматолошката комора на Македонија

Проф. д-р **Никола Јанкуловски**
ректор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" , Скопје, Република Македонија

Проф. д-р **Ќиро Ивановски**
декан на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј" Скопје, Република Македонија

Проф. д-р **Рубин Гулабоски**
декан на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев", Штип, Република Македонија

Проф. д-р **Насир Бехџети**
декан на Факултет за медицински науки при Државен универзитет Тетово, Република Македонија

Проф. д-р **Владо Ванковски**
декан на Стоматолошкиот факултет, Европски Универзитет, Скопје, Република Македонија

д-р **Амела Цана**
директор на ЈЗУ СКЦ „Св. Пантелејмон" Скопје, Република Македонија

Проф. д-р **Славе Наумовски**
директор на клиниката за максилофацијална хирургија

Проф. д-р **Мира Јанкуловска**
претседател на Македонското стоматолошко друштво

доц. д-р **Кенан Ферати**
претседател на стоматолошко друштво на албанците „Аполонија"

Проф. д-р **Љубинка Нечева**

Проф. д-р **Мила Мирчева**

Проф. д-р **Снежана Иљовска**

Проф. д-р **Бона Бајрактарова**

Проф. д-р **Миле Царчев**

Honorary board

Mr. **Zoran Zaev**
Prime Minister of the Republic of Macedonia

Assistant Professor Dr. **Venko Filipce**
Minister of Health of the Republic of Macedonia

Mr. **Den Doncev**
Director of Health Insurance Fund of the Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Vladimir Popovski**
President of Dental Chamber of the Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Nikola Jankulovski**
Rector of the "Ss Cyril and Methodius" University, Skopje, Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Kjiro Ivanovski**
Dean of the Faculty of Dental Medicine, University "Ss Cyril and Methodius", Skopje, Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Rubin Gulaboski**
Dean of the Faculty of Medical Sciences, "GoceDelchev"University, Stip, Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Nasir Behxheti**
Dean of the Faculty of Medical Sciences, Satate University of Tetovo, Republic of Macedonia

Prof. Dr. **Vlado Vankovski**
Dean of Faculty of Dental Medicine, European University, Skopje, Republic of Macedonia

Dr. **Amella Cana**
Director of PHO University Dental Clinical Center "St. Pantelejmon", Skopje

Prof. Dr. **Slave Naumovski**
Director of Clinic for Maxillofacial Surgery

Prof. Dr. **Mira Jankulovska**
President of Macedonian Dental Assocition

Asistant Professor Dr. **Kenan Ferati**
President of Albanian Dental Association "Aplonia"

Prof. Dr. **Ljubinka Necheva**

Prof. Dr. **Mila Mircheva**

Prof. Dr. **Snezana Iljovska**

Prof. Dr. **Bona Bajraktarova**

Prof. Dr. **Mile Carchev**

СОДРЖИНА ● AGENDA

Вовед
Introduction

Пленарни предавања
Lectures

Усни презентации
Oral presentations

Постер презентации
Poster presentations

ПРЕВЕНТИВНАТА МЕРКА ОД НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА – ЕДУКАЦИЈА,РЕАЛИЗИРАНА ПРЕКУ ЕДУКАТИВНИОТ КАРАВАН „ОРБИТ ДАРУВА НАСМЕВКА“

Јаневска С.[1], Царчева Шаља С.[2], Гетова Б.[3]

[1]Поликлиника Бит пазар, Здравствен дом–Скопје, [2]Факултет за медицински науки, Дентална медицина, Универзитет „ГоцеДелчев“ – Штип, [3]Здравствен дом–Валандово

Идеалот на детската превентивна стоматолошка здравствена заштита е да го спречи нарушувањето на оралното здравје, а идеал на секое општество е да обезбеди економски, социјални и политички услови кои ќе овозможат најголем дел од детската популација да живее во благосостојба.

За реализација на поставената цел, во РМ од 2008 год. функционира Националната стратегија за превенција на орални заболувања кај деца од 0 до 14 год. Таа содржи пет примарни превентивни мерки, од кои едната е едукација и мотивација за подобрување на оралното здравје кај децата од предучилишна и училишна возраст. Целта е преку насочен,плански и интерактивен процес децата да се стекнат со знаења,навики и вештини за унапредување на оралното здравје.

Во 2017 год. во склоп на едукативните активности беше организиран едукативен караван во соработка со компанијата Орбит под наслов „Орбит дарува насмевка“. Караванот беше реализиран во 14 градови во РМ, поточно во 38 основни училишта. Беа опфатени деца од четвртите одделенија. Едукацијата беше реализирана со современи нагледни средства и секое дете доби по една брошура за правилна грижа за орално здравје.

Основен момент во остварувањето на стоматолошката здравствена едукација е оценката на нејзината ефикасност. Вреднувањето на ефектите од спроведената едукација го извршивме преку анонимен прашалник пред и по едукацијата. Анализата на резултатите од прашалникот покажа дека поголем број деца по спроведената едукација дадоа точни одговори на поставените прашања.

Стоматолошката здавствена едукација е императив за имплементација и на другите примарни превентивни мерки. Децата преку едукација стануваат свесни за штетноста на шеќерите во појавата на кариесот и позитивните ефекти од редовната орална хигиена, редовната посета на стоматолог и употребата на флуориди. Сè за весела безгрижна детска насмевка.

PREVENTIVE MEASURE FROM THE NATIONAL STRATEGY – EDUCATION, REALIZED AS PART OF THE EDUCATIONAL CARAVAN "ORBIT GIVES AWAY SMILES"

JanevskaS.[1], Carceva Salja S.[2], Getova B.[3]

[1]Policlinic Bit Pazar, Health Center–Skopje, [2]Faculty of Medical Science, Dental Medicine, University "GoceDelcev"–Stip, [3]Health Center–Valandovo

The ideal of children's preventive dentistry is to be able to prevent oral health disorders, and, also an ideal of every society- to be able to provide economic, social and political conditions which will ensure that the biggest part of its children live in welfare.

In the Republic of Macedonia, since 2008, a National strategy for prevention of oral diseases in children 0 to 14 years has been introduced. It is consisted of five primary preventive measures, one of which is education and motivation for the improvement of oral health in kinder-gardens and primary schoolchildren. The aim is that those children gain knowledge, habits and skills to improve their own oral health, through a process that is directed, planned and interactive.

An educative caravan named "Orbit gives away smiles", was organized in the Republic of Macedonia, with the collaboration with the company Orbit. A total of 14 towns and 38 schools were covered, aiming 4th grade students. The education was realized with up to date surveillance measures and every child was given a brochure containing information for correct care for their oral health.

The effects of this educational caravan were assessed by an anonymous questionnaire, before and after the education. The analysis of this questionnaire showed that most of the children gave correct answers to the question after the education.

Oral health education is an imperative for the implementation of other preventive measures. Through education, children become aware as much as for the effect of the consumption of sugar on the teeth decay, as for the positive effect of correct and everyday oral hygiene, and regular visit to their dentist.